

TONG yulduzi

O'zbekiston Respublikasi bolalari va o'smirlari gazetasi

Gazeta 1929-yil 1-avgustdan chiqqan boshlagan

2006-yil 29-may - 4-iyun N:22 (66563)

Muassislar:

O'zbekiston Matbuot va
axborot agentligi,
O'zbekiston Respublikasi Xalq
Ta'limi Vazirligi,
«KAMOLOT» Yoshlar
Ijtimoiy Harakati,
«SOG'LOM AVLOD
UCHUN» Hukumatga
qarashli bo'lmagan xalqaro
xayriya jamg'armasi.

MAKTAB TA'MIRLARI BOSHLANDI

Andijon viloyati, Bo'z tumanida yangicha zamonaviy ta'mirlangan, kompyuter va boshqa o'quv qurollari bilan jihozlangan 2-sonli umumta'lim maktab bor. Undagi shart-sharoitlarni ko'rib, hatto poytaxtimizdagi ayrim maktablardan ham ustunligi yaqqol ko'zga tashlanadi. Ha, bunday katta ishlarga katta mablag' kerakligi sir emas. Qiziq, bugungi kunda aksariyat hollarda o'quvchilardan ta'mirga pul yig'ilib, o'sha mablag' faqatgina sinflarga harajatlanayotgan vaqtda bunday keskin o'zgarish sababi nima ekan-a? Tahririyatimizga kelayotgan xatlardan ham ko'rinib turibdiki, bunday qayta ta'mirlash ishlari, maktablarni jihozlash respublika miqyosida boshqa viloyatlarda ham amalga oshirilayapti. Mualliflar Yaponiyaning O'zbekistondagi elchixonasini ta'kidlashmoqda. Yaponiyaning O'zbekistondagi elchixonasi, Iqtisod hamkorlik bo'limi ma'lumotiga ko'ra:

«Yaponiyaning Rivojlanishga Ko'mak» degan katta dasturi uch yo'nalishdan iborat bo'lib, birinchisi - rasmiy ko'mak, ya'ni, aeroportlarni, dovon yo'llarini ta'mirlash kabi ishlarni o'z ichiga oladi, ikkinchisi - madaniyat sohasida ko'mak, ya'ni, galereyalar ochish, muzey va teatrlarga ko'maklashishdan iborat, uchinchi - Yaponiya hukumatining kichik hajmdagi ijtimoiy loyihalarga beg'araz yordami dasturi. Umumiy hisobda

205ta loyiha amalga oshirilgan bo'lib, tibbiyot maskanlariga 41ta, nodavlat va notijorat tashkilotlarga 22ta, suv va gazga 5ta, ilmiy tekshirish institutiga 3ta, maxsus ta'lim, internat va bolalar uyiga 11ta loyiha amalga oshirildi. Yaponiya elchixonasi 1995-yildan buyon o'rta va umumta'lim maktablarga beg'araz yordam dasturini amalga oshirarkan, mamlakatimizning chekka-chekka tumanlaridagi maktablardan tortib, poytaxt maktablarigacha, jami 6637440 AQSH dollarilik 122ta loyihani amalga oshirdi. Bu nafaqat maktab ta'miri bilan cheklanish, balki yangi mebellar, o'quv qurollari, tikuv mashinalari, texnik jihozlar bilan ta'minlash deganidir. Har bir olingan inventarlar elchixonasi hisobida bo'lib, doimiy nazorat ostida turadi. Yana ko'plab da'vogar maktablar grant olish uchun navbatda turibdi. Maktablar homiylar yordamida ta'mirlanar ekan, o'zbekistonlik o'quvchilar ham xorijlik tengdoshlaridan orqada qolmay, bimalol ular bilan bellashishadi.

Muharrama
PIRMATOVA.

«2006-yil - Homiylar va shifokorlar yili»

1-iyun - Xalqaro bolalarni himoya qilish kuni

BU - O'ZIMMAN

Men Mayda tug'ilgandim,
Yomg'ir yoqqan kunora.
Ism qo'yishdi menga,
Jismimga mos Sitora.

Sitoraning ma'nosi,
Charaqlagan yulduzdir.
Momolar ta'rificha,
Bu qadimgi bir so'zdir.

Vatanimga xizmat qilib,
O'z nomimni oqlayman.
Bir kun kelib albatta,
Yulduz bo'lib porlayman.

Sitora AVEZOVA,

Toshkent shahar, Sobir Rahimov tumanidagi 326 - maktabning 8- «A» sinf o'quvchisi.

ALPOMISHALAR VORISI

- Dunyoda shunday bir so'z borki, u inson yuragida doim yolqinlanib turadi. Bu so'z tanga quvvat, ruhga rohat, odam hayotiga bir umrlik farog'at bag'ishlaydi. Bu aziz «Vatan» so'zi

bo'lib, mo'tabar ona so'zi bilan yonma-yon turadi. Dunyoda Ona bitta, Vatan bitta bo'ladi. Non doim tansiq bo'lganidek, bu so'z har qancha aytilsa ham qimmatini pasaymaydi. Vatanni eng suyuqli zot tarifi bilan ifoda etib, «Ona - Vatan» deymiz. Kindik qonim tomgan yurtim, uning oppoq qorlari, dasht-u cho'llari, gullagan vodiylari, meni o'stirgan, tarbiyalagan, hayotga yo'llanma bergan maktabim, menga oq yo'l tilab sog'-salomat qadrdon uyga qaytishimni tilagan onajonim doim xayolimda turadilar, - deydi Muxtorxo'ja Rasulov Amerikaga bo'ladigan safari oldidan.

Tengdoshlari orasida qat'iyatligi, vazminligi va kamtarinligi bilan ajralib turadigan Muxtorjon Shayxontohur tumanidagi 254-maktabning 9-sinfida a'lo baholarga o'qiydi. U professional sportchi bo'lish orzusida olti yildan buyon karatening shotakan turi bilan shug'ullanyapti. U o'tgan yili noyabr oyida Sloveniya shahrida 15ta davlatdan kelgan yosh sportchilar orasida g'olib chiqib, oltin medal sohibi bo'ldi. Muxtorjon bilan birga borgan do'stlari Shohruh Berganov, Doston

Turg'unov, Nodir Xo'jayev ham g'oliblik medalini taqib kelishdi.

Shu yil fevral kunlari esa Jar sport sog'lomlashtirish majmuidida bo'lib o'tgan O'zbekiston chempionatida ham muvaffaqiyatli qatnashdi, kuchli karatechi raqibi Sherzod Sharipov ustidan g'olib keldi. Yaqinda Italiyada yoshlar va o'smirlar o'rtasida bo'lib o'tgan xalqaro musobaqalarda 50ta mamlakatdan kelgan sportchilar orasida o'zbekistonlik karatechilar eng yuqori natijalarni qo'lga kiritishdi.

-Dengiz bo'yida joylashgan Viaveyjo shahrida bo'lib, jahon chempionatidan bir olam taassurotlar bilan qaytdik, - deydi Muxtorxo'ja Rasulov. - Italiyadagi Kolizey, Vatikan, Piza kabi tarixiy obidalarni tomosha qildik. Keskin bellashuvlarda o'zbekistonlik karatechilar har jihatdan raqiblaridan ustun ekanliklarini namoyish qilishdi. Men kabi Kozim Umarov, Asror Abulfatov ham chempionlik martabasiga erishdilar - oltin medal sohibi bo'ldilar.

Hozir yana Amerika chempionatiga qizg'in tayyorgarlik ketyapti. Ustozlarim O'zbekiston Karate Federatsiyasi prezidenti Nurxon Nafasov, Jasur Jalilov, Otabek Qosimovning pand-u nasihatlari, yo'l-yo'riqlari bu gal ham g'alaba qozonishimizga ishonch baxsh etadi. Bilasizmi, mustaqil davlatlarning bayrog'i xorijiy yurtlarda qachon ko'tariladi, madhiyasi qachon yangraydi? O'sha davlatning rahbari rasmiy tashrif bilan borganda. Yana-chi? Yurt nomidan maydonga chiqqan sportchi g'olib bo'lib, shohsupada mag'rur turganda...

Muxtorjon Italiyada g'olib bo'lganda bayrog'imiz ko'tarilib, O'zbekistonimiz madhiyasi yangradi. O'shanda uning vujudini ajib titroq bosdi, ko'zlarida yosh qalqdi. Chunki u mustaqil alpomishlar vatanining farzandi, yurt vorisi ekanidan faxrlanardi.

Zamira TO'LAGANOVA.

Mening shiorim: «Kecha kim edim, bugun kim bo'ldim, ertaga kim bo'laman». Men hayotda doimo olg'a intilib yashashga odatlanganman. Tanlagan kasbimning o'zi mening hayotda o'z oldimga qanday maqsad qo'yganimni anglatadi.

Hozirgi kunda turizm sohasi O'zbekistonda ham kundan-kunga rivojlanib bormoqda. Har qadamda qurilayotgan ko'rkam mehmonxonalarini ko'rib,

bitirgach Jahon tillari institutiga kirib, keyinchalik mutaxassisligim bo'yicha chet elda o'qish niyatim ham bor. Mehmonxona menejeri bo'lish bilan birga modelyerdizayner bo'lishni istayman. O'ta qiziquvchanligimdan hatto 26-bolalar musiqa maktabining doira yo'nalishida ham besh yil ta'lim olganman...

Kollejimizda bizlarni amaliyotda tez-tez turli mehmonxonalariga olib borishadi. U yerda chet ellik

Menga so'z bering!

TURAGENT = SARBON DEGANI

havas qilmay ilojingiz yo'q. Hatto ko'nglingizdan «qaniydi shu shinam mehmonxonalarda dam olsam», degan fikr o'tishi ham tabiiy. Xalqimiz shu qadar mehmondo'stligidan, «Mehmon otangdek ulug'», «Shavla ketsa ketsin, obro' ketmasin» kabi

naqllarni kundalik hayotiga singdirib olgan. Shu sababli ham barcha mehmonxona va restoran-u kafelarda yurtdoshlarimizga va chet ellik mehmonlarga izzat-hurmat bilan munosabatda bo'linadi. Sizing ham shunday joylarda ishlashga, chet ellik mehmonlar bilan hamsuhbat bo'lishga ishtiyoqingiz baland bo'lishi tabiiy. Qo'li-qo'lga tegmay xizmat qilayotgan aka-opalaringizga havasda qarab, ulardek bo'lish uchun qayerda o'qishim kerak, nimalar qilishim kerak, deb o'ylayotgandirsiz?

Gid - ekskursavod, ya'ni, yetakchi, sof o'zbekchasiga sarbon degani. Turagent deb, chet ellik mehmonlarni Respublikamiz bo'ylab sayr qildirishdan tortib, kutib olishdan kuzatishgacha bo'lgan jarayonga aytiladi. Bizning shaharlarimiz, inshootlarimiz va madaniyatimizni ularga so'zlab berish uchun birinchi navbatda til bilish zarur. Bu sohaning muhim jihatlaridan biri - til bilish. Shu sababli ham men muntazam chet tili kurslariga qatnayman. Ingliz tilidan tashqari fransuz tilini o'rganishni ham astoydil niyat qilib qo'ydim. Men kollejni

mehmonlar bilan muloqotda bo'lamiz. Yana kollejimizning muhim jihatlaridan biri - bu yerni bitirgan o'quvchilar ishsiz qolmaydi. Kollejning o'zi ularni ishga joylaydi. Bizda o'qigan o'quvchilar xohlagan mehmonxonalariga borib ish boshlashlari mumkin...

O'zim haqimda esa quyidagilarni ayta olaman: xarakterim o'ta jiddiy bo'lgani bilan qizlar va bolalar bilan birdek do'stlasha olaman. Eng yaqin do'stlarim esa Hikmat va Gulnoza. Do'stlarimga kerak vaqtda ko'mak, tayanch bo'la olsam, do'stlikning shartlarini oqlagan bo'laman.

Tanlagan kasbimni sevganim sabab, xobbiyim ham o'z yo'nalishimga bog'liq. Men turizm sohasiga oid jurnallarni va materiallarni yig'ishni yoqtiraman. Bo'sh qoldim deguncha ularni bir bor ko'zdan kechirib qo'ymasam, ko'nglim joyiga tushmaydi. Umuman, bo'sh vaqtimni to'g'ri sarflashga va qoldirmaslikka harakat qilaman. Hamma o'quvchilarga va tengdoshlarimga ham shuni maslahat beraman.

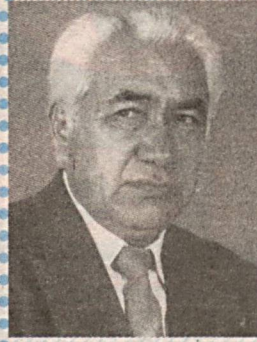
Anvar ISLOMOV,

Turizm kasb-hunar kolleji talabasi.

Mana, navbatdagi o'quv yili ham nihoyasiga yetdi. Bitiruvchilar oliy o'quv yurtlariga, kollejlarga harakat qilsa, 6-sinfni tugatgan, bilimga cha'nqoq o'quvchilar fanlari chuqurlashtirilib o'tiladigan litseylarga harakat qiladilar. Mana shunday litseylardan biri kasb-hunarga yo'naltirilish va profilli mehnat ta'limi ixtisoslashtirilgan Respublika litseyidir. Ixtisoslashtirilgan oliy O'quv yurtlari uchun Toshkent Davlat Universitetida o'tkaziladigan «Dasturlash bo'yicha eng yaxshi ish» tanlovida uch yildan beri litsey o'quvchilari birinchi o'rinni egallab kelmoqdalar. Umumta'lim fanlari bilan birgalikda profilli ta'lim va kasblar bilan tanishishni xohlaganlar soni o'quvchilar va ota-onalar orasida oshib bormoqda. Masalan, litseyga o'qishga kiruvchilarning soni tanlovda bir o'ringa 40ga yaqin topshiruvchini tashkil qilish sababini litsey rahbari Boris Blyaxer Yakovlevichdan so'raganimda, shunday deya javob berdilar:

- Muassasamizning ixtisosligini nazarga olgan holda amaliy bog'lanishi bo'lgan umumta'lim va profilli mehnat ta'lim fanlari metodik birlashmalarining qo'shma majlislarini o'tkazish keng qo'llaniladi. Masalan: matematika va dasturlash; fizika va avtomobil ishlari; kimyo, biologiya va tibbiyot o'qituvchilarining metodik birlashmalari va hokazo. Undan tashqari, 9-, 10-, 11-sinf o'quvchilari hamda 1-bosqich talabalariga avtomobil haydovchisi guvohnomasini olishlari uchun haftada bir martalik o'quv kurslari ham ochilgan.

Bu yilgi olimpiadalarning ikkinchi bosqichida 22ta qatnashganlardan 20tasi har xil fanlardan sovrinli o'rinnarni egalladilar, bulardan 12ta o'quvchi birinchi o'rin sohibi bo'ldi. 2004-2009-yillarda maktab ta'limini rivojlantirish Davlat umummilliy dasturini

HAYDAR MUHAMMAD 70 YOSHDA

Aziz bolajonlar, taniqli shoir va dramaturg Haydar Muhammad haqida eshitgan bo'lishingiz kerak. Chunki bu insonning ko'plab asarlari sahna yuzini ko'rgan va kitob holida nashr etilgan. 1936-yilning 1-aprelida Toshkentda tavallud topgan Haydar Muhammad Nizomiy nomli Toshkent davlat Pedagogika Universitetida tahsil olganlar.

O'zbekiston milliy teleradiokompaniyasida, O'zbekiston Respublikasi madaniyat va sport ishlari vazirligida va O'zbek Milliy akademik drama teatrida o'z ish faoliyatlarini olib borganlar. Samarali mehnat mahsuli sifatida ko'plab asarlari sahna yuzini ko'rgan. Masalan: «Xotinlar «gap»idan chiqqan hangoma», «Jinoyat ustida ushlansin», «Toshkentning nozanin malikasi», «Ko'ngil - chinni piyola», «Har kimki vafo qilsa...», «Kuyovlar konkursi» va boshqalar.

Haydar Muhammadning bolalarga mo'ljallangan «Olchamning tug'ilgan kuni» she'riy to'plamlari bolajonlar orasida o'z muxlislarini topib ulgurgan. Quyida e'tiboringizga shoirning sizlar uchun yozgan she'rlaridan havola qilarkanmiz, yetmish yoshli tavallud kunlarini nishonlayotgan ustoz ijodkorimizga sog'lik, oilaviy xotirjamlik va barakali ijod tilaymiz.

BOYO'G'LINING NIYATI

Nima uchun Boyo'g'li
Yayronala sayraydi?
Ko'zlari tunda cho'g'li,
Kimga tishin qayraydi?
Niyati nima uning?
Bir o'yab ko'rganmisiz?
U sayragan bir tunni,
Bag'rida turganmisiz?
U vayrona aslida,
Boy uyi bo'lgan ekan.
Qonli urush vaqtda,
Shu holga kelgan ekan.

Boyo'g'li ko'rib buni,
Chekarkan nola-fig'on.
Shuning uchun har tuni,
«Qaytma» derkan «shum zamon».
Obod qishloq, shaharlar,
Aslo vayron bo'lmasin.
Mendek hech kim saharlar,
Yig'lab g'amga to'lmasin.
Vayronala kechalar,
Dil-dardimni zorlayman.
Bolajonlar bilsalar,
Ogohlikka chorlayman.

TOVUQ TUXUM QO'YADI

Tovuq tuxum qo'yadi,
Qovurib berar oyim.
Qornim darrov to'yadi,
Bardam yuraman doim.
Rahmat, chipor tovug'im,
Sog'lom o'ynab yuraver.
Senga beray don-u yem,
Tuxumingni qo'yaver.

XO'ROZ

Zo'r parranda - xo'rozdir,
Qizil toji boshida.
Qaddi-qomati sozdir,
Mardlik bor qarashida.
Men sira urushtirmay,
Sog'lig'ini saqlayman.
Ko'zlarin cho'qishtirmay,
Do'stligimni oqlayman.

Haydar MUHAMMAD.

bajarish bo'yicha litseyda tuzilgan tadbirlarga muvofiq ma'lum ishlar olib borilmoqda: Kabinetlarni, sehlarni, ustaxonalar va laboratoriyalarni zamonaviy talablarga binoan qayta bezatish, qayta jihozlash, qayta komplektlash eskizlari tuzilgan, bu ishlarni bajarish muddatlari hamda moliyalashtirish manbaalari qat'iy belgilangan (byudjetdan, byudjetdan tashqari, o'z kuchi va imkoniyati).

-Litseyning ko'rinishi ham yaxshi ekan-a?

-Albatta, -deb suhbatga qo'shildi Valeriy

LITSEYIM

Avakyan. - Masalan, joriy o'quv yilidan boshlab yo'laklarni, yig'ilish zallarini, oshxonalarini va kutubxonani to'liqligicha ba'diiy qayta bezash ishlari olib borilmoqda.

FAXRIM MENING!

Vazirlar Mahkamasining 15-iyul 2004-yildagi 335-sonli qarorini bajarilishiga oid joriy o'quv yilining natijalariga ko'ra o'qituvchilar orasida o'tkaziladigan reyting ishlab chiqildi. Reyting, eng yaxshi «kasb mahoratchi - o'qituvchi» va «tarbiyaviy ishlarning eng yaxshi tashkilotchisi» ko'rsatkichlari bo'yicha o'tkaziladi.

O'quvchilar (7-9-sinflar) bilan kasb-hunar va yo'nalishlar kompyuterlashtirilgan profes-iogrammalar ishlab chiqildi.

Dasturchi guruhlar o'quvchilarining ishtirokida litseyning shaxsiy sayti tuzildi va internetga kiritildi.

Vazirlar Mahkamasining 473-sonli qarorini bajarish yuzasidan 1-4-sinflar uchun o'quv binosida alohida kirish, sportzal va oshxonaga ega bo'lgan blok yaratib, boshlang'ich sinflarga o'quvchilarni qabul qilish kengaytirilmoqda.

Fazliddin SHAYADGAROV yozib oldi.

Lola XOLMO'MINOVA, Surxondaryo viloyati, «Kamalak» bolalar tashkiloti raisi:

- 2001-yili 356 mingdan ziyod bolajonlarimiz tashkilotimizga a'zo bo'lishgan bo'lsa, bu ko'rsatkich 2006-yilga kelib 417 ming nafardan oshib ketdi. Tashkilotimiz yetti yo'nalish bo'yicha ish olib bormoqda. Ularning har birini tashkillashtiruvchi ham, poyoniga yetkazuvchi ham o'quvchilarimizning o'zlari. Tozalik va ozodalikka qat'iy amal qilamiz. Yashil do'stlarimiz bo'lgan daraxtlarni, gullarni har kuni parvarishlaymiz. Hududimizdagi yolg'iz qariyalar, nogironlar holidan muntazam ravishda xabar olamiz. Diyorimizning Samarqand, Buxoro kabi qadimiy shaharlariga muntazam ravishda sayohatlar uyushtiramiz. Maqsadimiz - bolajonlarimizni birlashtirish edi. Buni a'lo darajada uddaladik desam, aslo mubolag'a emas. Besh yil -bu unchalik katta muddat emas, ammo bugungi anjumanda uning sarhisobi qilinmoqda. Anjumanda turli stendlarimiz, rangli rasmlarimiz hamda kinofilmlarimizni tengdoshlarimizga namoyish etdik. Ayniqsa, Sevara Musayeva, Umid Qurbonov, E'tiqod Otaqulova kabi o'quvchilarimizning say'- harakatlari bois «Kamalak - mening hayotimda» nomli kinofilmimiz yuqori baholandi.

Gulruh ERNAZAROVA, Samarqand viloyati, Narpay tuman «Kamalak» sardorlar kengashi raisi, 64-maktab o'quvchisi:

- Kasbga yo'naltirish bo'yicha bir talay ishlarimizni tengdoshlarimiz hukmiga havola etdik. Ayniqsa, turli munchoqlardan tikilgan ko'rgazmali ishlarimiz, turli naqshlarimiz, tashkilotimiz faoliyatiga oid devoriy gazetalarimiz barcha tengdoshlarimizga ma'qul bo'ldi.

Rustam KAZAKOV, Kattaqo'rg'on shahar, «Kamalak» sardorlar kengashi raisi:

- Tashkilotimizning mehr-shavqat, sport, ma'naviyat-ma'rifat yo'nalishlari bo'yicha olib borgan ishlari bilan do'stlarimiz qiziqib tanishishdi. Ayniqsa, internet bo'yicha to'plagan axborot-tahlillarimiz ularda katta taassurot qoldirdi. O'z navbatida biz ham xorazmlik, buxorolik hamda qashqadaryolik, jizzaxlik kamalakchilarning faoliyatlari bilan yaqindan tanishdik.

bo'lsa, uni hech bir kuch yenga olmasligini zukko «Kamalak»chilar yana bir bor isbotlab berishdi. «Istiqbol umidlari» nomli birinchi

Anjumanning ikkinchi kunida sardor» o'tkazilgan «Sardor-2006»

Respublika ko'rik-tanlovi chindanda saralarning eng saralarini aniqlab berdi. To'rt xil yo'nalish bo'yicha o'tkazilgan bellashuv bolajonlarning haqiqiy bayramiga aylanib ketdi. Kuch, bilim, iqtidor, hamjihatlik

Aziz bolajonlar! 19-22-may kunlari O'zbekiston respublikasi «Kamalak» bolalar tashkilotining «Baxtli bolalik» shiori ostida o'tkazilgan V anjumanidan xabaringiz bor, albatta. Unda ishtirok etgan tengdoshlaringizning hayajoni cheksiz. Taassurotlari bir olam. Diyorimizning eng chekka qishloqlari nafasini poytaxtga olib kelgan bolajonlar besh yil davomida o'z tashkilotlarida talaygina ibratli ishlarni amalga oshiribdilar. Buni biz ular bilan bo'lgan suhbatimiz davomida bilib oldik.

ISTIQBOL FARZANDLARI

Tolibjon USMONOV, Farg'ona viloyati, «Kamalak» bolalar tashkilotining a'zosi:

- Barcha viloyatlardan kelgan do'stlarimiz bilan yaqindan tanishib, o'zaro fikr almashayapmiz. Ayniqsa, ertalabki nonushta ustidagi muloqotimiz qizg'in. Anjumanda rang-barang devoriy gazetalarimiz hamda bolalarimiz hayotiga oid turli lavhalarimizni namoyish qildik. Tashkilotimiz ishiga bevosita rahbarlik qilib, qo'llab-quvvatlayotgan Tohirjon Shokirov, Murodjon Emenov, G'ulomqodir Mamajonov kabi jonkuyar akalarimizga minnatdorchiligimizni izhor etamiz. Bir so'z bilan aytganda, bolajonlarimiz har bir ishda faoldir.

Mahfuza YO'LDOSHEVA, Toshkent axborot texnologiya universitetining III bosqich talabasi, «Kamolot» stipendiati:

- Yoshligimdan «Kamalak» va «Kamolot» tashkilotlari bag'rida kamol topganman. Keng ma'noda ular yoshlarning tayanchidir. Anjuman ishtirokchilarining g'ayrat-shijoatini ko'rib, ularga havasim keldi. Ukalarim va singiljonlarimning birligi, jipsligi, o'zaro hamfikrligi, kelajakka bo'lgan ishonchi beqiyos. Goh quyilib kelayotgan yangi-yangi g'oyalarini tengdoshlari bilan muhokama qilishib, bir-biriga yo'l-qo'riq ko'rsatishsa, goho o'z tashkilotlarida olib borayotgan ibratli ishlari haqida to'lqinlanib so'zlab berishdi. Men ham anjumandan bir olam taassurotlar bilan qaytdim.

yo'nalishi bo'yicha «Eng ijodkor sardor» nominatsiyasiga qashqadaryolik Nulufar Abbosxonova, «Eng qobiliyatli sardor» nominatsiyasiga qoraqalpog'istonlik Ikram Abdikalikov, «Eng iqtidorli sardor»

g'olibi
Nozima

«Kamalak» - 5 yoshda

nominatsiyasi
namanganlik

Ro'zimatova hamda «Eng umidli bo'yicha sirdaryolik Inom Norboyev g'olib bo'lishdi. «Zukko avlod» deya nomlangan ikkinchi yo'nalish bo'yicha g'oliblikni egallagan «Kamalak»chilar «Eng namunali sardor» toshkentlik Kamola Adashboyeva, «Eng topqir sardor» jizzaxlik Nozima Umarova, «Eng bilimdon sardor» xorazmlik Dilshod Allamov, «Eng zukko sardor» andijonlik Husniddin Abdurasulovdir. «Istiqbol farzandlari» yo'nalishida esa «Eng tashabbuskor sardor»

samarqandlik Yulduz Ermanova, «Eng targ'ibotchi sardor» navoiylik Dilafro'z Bahriddinova, «Eng faol sardor» buxorolik Yuliya Usmanova, «Eng tashkilotchi sardor» surxondaryolik Sevara Musayeva, «Eng quvnoq sardor» farg'onalik Ziyoda G'ulomjonova loyiq deb topildi. Va nihoyat oxirgi «Sardorlarning sardori» yo'nalishidagi «Sardor-2006» nominatsiyasini Toshkent shahridan Zahro Komilova qo'lga kiritdi.

G'olib «Kamalak»chilarni chin ko'ngildan qutlagan holda ularning kelgusi ishlarida ulkan zafarlar tiladik. Poytaxtimizning diqqatga sazovor joylarida bo'lib, taniqli shoir va adiblar, olim-u sport ustalari bilan davra suhbatlari o'tkazib, anjumanni ko'tarinki ishtiyotda yakunlagan «Kamalak»chilar o'z manzillari tomon yo'l olishdi.

Ha, besh yoshni qarshilagan «Kamalak» tashkiloti a'zolari chindanda boshlagan umrboqiy nurli yo'llarining ertangi umidlaridir.

Jamila ERDONOVA.

«Tong yulduzi» mening doimiy hamrohim. Bo'sh vaqtim bo'ldi deguncha, uni o'qishga tutinaman. O'qiganlarimdan ilhomlanib, maqolalar ham yozib turaman. Ularni ona tili o'qituvchimiz Fayoz opa Ro'ziyevaga ko'rsatib, kerakli maslahatlar olaman.

Gazetaning 13-sonida bosilgan «Birni kessang, mingni ek» maqolasi menga juda yoqdi. Ko'chat ekib, shahar va qishloqlarimizni obodonlashtirish ishlari viloyatlarimizda ham davom etayotganidan quvondim. Shunday bo'lishi ham kerak-da, axir. Chunki ota-bobolarimiz nihol ekib, ko'kartirishni insonning ona tabiatidagi burchi deb bilishgan.

Buvijonimning aytishlaricha, avallari qay bir xonadonda farzand tug'lsa, shu farzandning ertasi uchun otasi 5-6 tup ko'chat ekishi shart bo'lgan ekan.

Maktabimizda amalga oshirilayotgan ishlarni kuzatib, bu xayrli an'anaga hali ham amal qilinib kelinayotganidan quvonib ketaman. Bizda har bir sinfning o'z yer maydonchasi bo'lib, uning tozaligi va obodligi uchun o'sha sinf o'quvchilari javobgardirlar. Maydonchada yaxshi mehnat qilgan sinflar umumiy maktab yig'inlarida rag'batlantiriladi.

Bu yil ham shunday bo'ldi. Erta bahorda ekilgan daraxt va gul ko'chatlari yashnab, maktabimiz ko'rkiga

ko'rk bo'ldi. Bu juda yaxshi, albatta. Lekin, har yili bizni bir muammo qiynaydi. U ham bo'lsa, maktab atrofida yashayotgan ayrim o'yinchoq tengdoshlarimizning yangi ekilgan ko'chatlarni sug'urib ketishlaridir. Bunday hol yozgi ta'til kunlarida tez-tez takrorlanib turadi. Maktabimiz rahbarlari, ustozlarimiz muntazam tushuntirish ishlari olib borishlariga qaramay, bu hol har yili davom etyapti. Nahotki ana shu bolalarning ota-onalari ularga daraxt ekish savob-u, uni xazon qilish gunohligini, daraxtning ham joni borligini tushuntirib qo'yishmasa?..

Aziz tengdoshlarim! Sizlarga sevimli gazetamiz orqali murojaat qilmoqchiman: daraxtlarni nobud qilmang, ularning ham uvoli borligini unutmang.

Daraxtlar bizni toza havo bilan ta'minlaydi. Ularni nobud qilish esa, o'zimizni toza havodan mahrum qilish bilan barobardir. Buni bugun tushunib yetmasak, ertaga kech bo'lishi mumkin.

Dilnoza RASHIDOVA,
Toshkent shahar, Hamza tumanidagi 153-
maktabning
6-«A» sinf o'quvchisi.

YAXSHIDAN BOG' QOLADI

Ayvonimiz peshtoqida qaldirg'och ini bor. Har bahorda qadrig'ochlar uchib kelib, tuxum qo'yadi. Bu yilgi polaponlar ham chug'ur-chug'ur qilib, onasini kutib olishlari, talashib-tortishib yem yeyishlari ukam Abdurahmonni taajjubga soldi. U onasi ovqat topib kelishga uchib ketganidan keyin polaponlardan birini qo'lga oldi. Oyim buni issiqqina darhol iniga qaldirg'och oyimga qarab o'zi g'ur qilib, go'yoki cha chug'ur-chug'ur rahmat degandek bo'ldi. Oyim bizga qushlarga ozor bermaslik lozimligini, ayniqsa, qaldirg'ochlar xosiyatli ekanligini so'zlab berdim. Ularning aytishlaricha, hatto qush uyasini ham buzib bo'lmas ekan.

Yodgora SODIQOVA,
Toshkent viloyati, Qibray tumanidagi
30-maktabning 7-sinf o'quvchisi.

F L O R A V A F A U N A

KUCHUKCHA
(Ertak)

qaytishayotganda, Qoplon rosa qidiribdi. Lekin topa qaytibdi. Qarasa, Qoplon uyga ham Oradan ancha kunlar o'tib, ovchi yana qarshisidan yirtqich bo'ri chiqib qolibdi. Bo'ri tuban yiqilgan ovchi jonholatda bo'ri bilan holdan toyib, yiqilib tushibdi. Shu payt ovozi eshitilibdi. Hansirab yetib kelgan o'zini tashlabdi. Ular uzoq olishishibdi va So'ngra, egasining yoniga borib, uni hidlay yoshga to'lamish. Shunda ovchi kuchugining adashib qolganini tushunibdi. Shunday qilib, ikki qadrdon yana topishib olishibdi.

Bir bor ekan, bir yo'q ekan. Qadim zamonda bir ovchi yashagan ekan. Uning Qoplon ismli kuchukchasi bo'lib, ovga doimo birga borisharkan. Kunlarning birida ular ovdan yo'qolib qolibdi. Ovchi itini olmabdi. Noiloj uyga kelmagan ekan... ovga otlanibdi. Shu payt ovchiga tashlanibdi. Yuz-olisha ketibdi. Charchab, qayerdandir tanish itning Qoplon bo'ri ustiga Qoplon bo'ri yengibdi, boshlabdi. Ko'zlari esa jiqqa qayta topib olaverarkan.

Akbar JUMANAZAROV,
Xorazm viloyati, Yangiariq tumani, Bayot qishlog'i.

Bahor faslida osmonni hech kuzatganmisiz? Turli qushlar tinimsiz ko'kda parvoz qilishlarini ko'rgandirsiz?! Sambittol shoxidagi bulbullarning xonishi-yu turnalarning yoqimli ovozi eshitib, zavqlanmagan kishi bo'lmas kerak... Turnalar qo'ngan yurt osoyishta, qut-barakali bo'ldi deb, bejiz aytishmagan.

Bu yil bahorda ham turnalar uchib kelishdi. Shu o'rinda qiziq bir savol tug'iladi: Issiq o'lkalarda qishlab qaytgan qushlar yurtimizga yo'lni qanday topib kelishgan ekan-a? Odamlar adashmaslik xronometr, kompos yoki xaritadan foydalanishadi. Qushlar-chi?

Arnitolog olimlarning aniqlashicha, qushlar quyosh nurining yo'nalishini mo'ljal olib uchisharkan. Ularning o'ziga xos kompassi va «ichki sezgi soati» bo'larkan. Shuningdek, magnit maydoniga qarab hech adashmasdan bir qayta topib olaverarkan.

Qushlarning tumshuqlariga magnit kelarkan. qushlarning qancha umr ko'rishini ham aniqlashdi. 150 yil, burgutlar 70-80 yil, boyo'g'li 68 yil, bulbul qaldirg'och 10 yil, mayna 12 yil, laylak va turnalar esa 30 yil umr ko'risharkan. Lekin ana shu umrlarini to'liq yashashlari esa ko'proq siz bilan bizga, ularga bo'lgan mehr-muhabbatimizga bog'liq. Biz tabiatimizga, qushlarga mehr qon yurtimizni chetlab o'tishmaydi.

QUSHLAR BIZNING DO'STIMIZ

«quyosh yerning borgan yerini

Siz qanday izohlaysiz?
Tengdoshingiz Sirdaryo viloyatidagi Bolalar va O'smirlar Ijodiyot Markazi o'quvchisi Begzod XUDOYBERDIYEV ushbu surati orqali nima demoqchi ekan-a?

Paytaxtimizdagi 186 - maktabning 4 - «B» sinf o'quvchisi
Gulira'no MUSAYEVA maz baalar asosida tayyorladi.

MAQTANCHOQ G'OZ

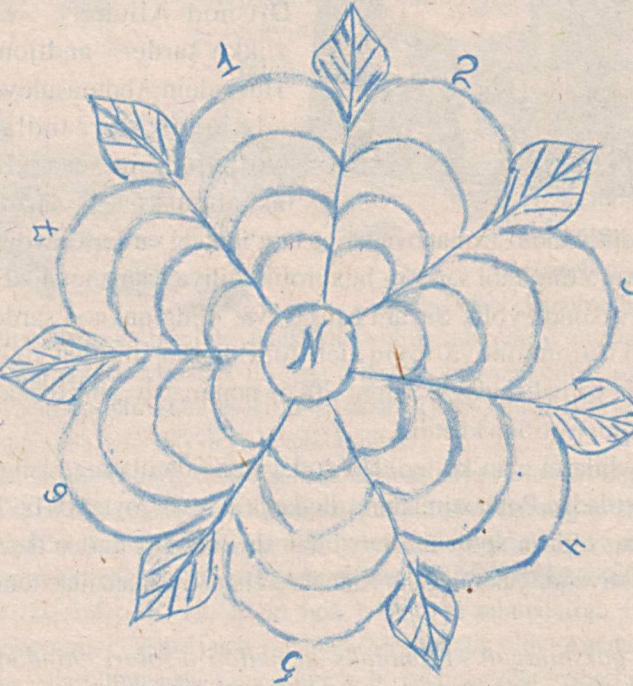
Bahor kelib, har xil sayroqi qushlar xushovozlari bilan dilni xushnud etishni boshlab yuborishgan edi. Bahor darakchilaridan biri qaldirg'och ham allaqachon shu o'lkaga uchib kelib, o'ziga in qurish uchun joy axtarayotir. Bir xonadon shiftiga xashak tiqib, anhardan loy olayotgan qaldirg'ochning ko'zi shu atrofda izg'ib yurgan ayyor tulkiga tushib qolibdi. O'sha xonadonda bir maqtanchoq g'oz yashardi. U kun bo'yi toshdan qurilgan quduq atrofida g'o-g'olab yuraverarkan. Uning ovozi esa qish bo'yi to'yib ovqatlanmagan tulkining ishtahasini qitiqlab yuborarkan.

Bir kuni qaldirg'och g'ozga shu atrofda tulki izg'ib yurganini aytib, uni ehtiyot bo'lishga chaqiribdi. G'oz esa uning gaplariga pisand ham qilmay, kerilib g'o-g'olayveribdi.

Tulkidan qo'rqadigan ahmoq yo'q. Menga ro'baro bo'lib ko'rsin-chi, bitta ham yungini qo'ymay yulib ola... Lekin u hali gapini tugatib ham ulgurmasidan tulki uzun bo'ynidan tishlab olibdi. «Maqtanma g'oz, hunaring o'z», degan maqolni odamlar ana shu g'ozga nisbatan aytishgan bo'lsa kerak

Aziza NURIDDINOVA,
Farg'ona viloyati, Oltiariq tumani, Qarchug'ay qishlog'i.

«GUL» BOSHQOTIRMASI

SAVOLLAR:
1. Davr. 2. Yoy. 3. Yetuk. 4. Oyoq kiyimi. 5. Hali-hamuz. 6. Taraf. 7. «Yashib» so'zining antonimi.
Tuzuvchi: Dildora TANGIROVA,
Mirzo Ulug'bek tumanidagi 205 - maktabning 6-«B» sinf o'quvchisi.

QUMRIXON ME'MOR

Ko'chada to'p tepib o'ynayotgan darvoza yonidagi qayrag'och salqinida o'tirgan qo'shnimiz Qo'ldosh buva imlab chaqirdilar.

-Qushlarni qara,-dedilar tom orqasidagi burchakni ko'rsatib. Ikki qush panadagi xor-xasni titardi.

-Musicha-ku,-dedim shivirlab.

-Ko'rinishi musicha, lekin bu qumri qushlar. Qara, bo'ynida qora chizig'i bor. Chekkadagi g'oz yurish qilayotgani nar, xas titayotgani moda.

-Narligini qanday bildingiz?

-Nar qush chiroyli, olifta bo'ladi. O'ziga gard yuqirtmaydi. Ollohim odam zotining ayolini, qolgan jonzotlarning erkagini chiroyli qilib yaratgan. Shuning uchun barcha ayollar pardoz-u andoz qilib yurishadi. Hatto kampirim - Buvinisa enang ham qoshiga o'sma qo'yib, tez-tez oynakka qarab turadi...

Moda qumri mayda, yengil chivqlarni tumshug'iga olar, xuddi tarozi pallasini tenglashtirayotgandek, xasning vazni, uzun-kaltaligini o'lchab ko'rayotgandek in uchun chiviq tanlardi. Nihoyat, u bir cho'pni olib burchakdagi daraxt tepasiga ko'tarildi va ayri shox oralg'iga joylab esa hamon yalar.

tushdi. Nar qanotini kerar, to'shini goh-goh modaga o'shqirgandek ququlardi.

-Voy takasaltang-ey! -dedi buva.- Modaga tezroq ishla, deyapti shekilli? Mahallamizdagi Xolxo'janing o'zi-ya! Karrandalikdan boshqa narsani bilmaydi.

Xotini Zubayra kun-u tun yim-joyim, bolam-chaqam deydi...

Narning ishyoqmasligidan moda achiqlandi shekilli, bor ovozi bilan ququladi, qanotlarini bir-ikki silkidi. Nar erinibgina uzun chiviqni moda oldiga olib keldi. Moda yana ququlagan edi, chiviqni tashlab, in uchun mosroq, kalta, yengil cho'pni daraxtga olib chiqdi.

-Qumrixon me'morlik qilyapti. In uchun xas tashishini ko'r! Xuddi me'mor ustoning o'zi-ya! Yo parvardigor! -dedi buva soqolini silab.

-Buva, nar qushlar shunaqa dangasa, no'noq bo'ladimi?

-Boshqa narlar moda bilan teng o'lib, teng tiriladi. In ham quradi, polaponlarga ovqat ham topadi. Bu nar Xolxo'janing xilidan ekan.

Uch kundan keyin burchakdagi daraxt tepasida chiroyli inni ko'rdim va qushlar to'g'risida ko'p o'yaydigan bo'ldim.

Nasimjon MAMADALIYEV,
Namangan viloyati, Uychi tumanidagi 7 - maktab.

MITTI QUSHCHA VA QALDIRG' OCH

Bir kuni bebosh qushcha, Ketib qoldi uzoqqa. Sho'x bolajonlar qo'ygan, Tushib qolib tuzoqqa. Qaldirg'och borib darhol, Do'stin ozod qilibdi. Shunda qushcha do'stlikning, Qimmatini bilibdi.

Dilafro'z TURSUNOVA,
Samarqand viloyati, Samarqand shahridagi Sayyor Sa'dinov nomli 9-umumta'lim maktabining 6-«A» sinf o'quvchisi.

Jajjigina qushchanaing, Yoqimlidir ovozi. Insonni maftun etar, Uning rang va jilosi. Qo'shiq kuylaganda u, Gullar ochilib kular. Daraxtlar ham tebranib, Mayin shabboda yelar. Uning bilan qaldirg'och, Juda qalin do'st edi. Boshga musibat tushsa, Yordamga tayyor edi.

MUSHUK HAM TEKINGA OFTOBGA CHIOMAS...

Uyimizga kelinoyim kelganlaridan beri bir yoqimtoy mushukcha paydo bo'lib qoldi. O'z uylarida ham mushuklari bo'lgani uchunmi yovvoyi mushuk bolasi bilan ham tezda til topishib olishdi. Mushukcha kelinoyim bergan ovqatlarni mazza qilib yerd-yu, erkalatib silamoqchi bo'lsalar, qochib qolardi.

Bir kuni deng, shu mushukcha bilan kulguli voqea bo'lib o'tdi. Mushukcha qomini to'yg'azib, bir oz mizg'igani tarnov uchiga yotib oldi. Ko'zi ketib qoldi chog'i, tarnovdan sirg'alib yerga tushib ketdi. Kelinoyim uni ushlayman deb yugurib bordilar. Mushuk esa chaqqongina xurmo daraxtidan yana tomga chiqib oldi va bizga xuddi:

MUSHUK
Miyov-miyov, men mushuk, Demanglar tag'in shumshuk. Men kuchukdan qo'rqaman, Sichqon ovlab yuraman.
Xosiyat NIYAZOVA,
Uchtepa tumanidagi 287- maktabning 4-«A» sinf o'quvchisi.

«tutolmay-sizlar, kalta k a l » degandek miyovlab qarab turardi. Mushuk ham tekinga oftobga chiqmaydi, deyishardi. Bizning mushukvoy esa ovqat bersak ham yonimizga kelmadi-ya.
Munisa KOMILOVA,
Toshkent shahar, Uchtepa tumanidagi 14-maktabning 5-«A» sinf o'quvchisi.

Ushbu surat muallifi Doston NAXLIYEV, Sirdaryo viloyatidagi Bolalar va O'smirlar Ijodiyot Markazi o'quvchisi.

(Davomi. Boshi o'tgan sonlarda).

-Buvi, qarang, pu-ul.

-Qanaqa pul?

Men velosipedimdan tushib, qumlar orasida yotgan oppoq, yaltiroq tangani olib, buvimga berdim.

Buvim uni olib, ellik so'm ekan, dedilar-da, yana o'sha joyiga qo'yib qo'ydilar.

-Pul topib olsang, olmagin, deb menga Murod buvang o'rgatganlar.

Qolaversa, sen buncha topag'on bolasana? Men ko'cha, hovlilarni supurib, hammayoqqa razm solib yursam ham hech pul topib ololmayman. Sen esa... Balki Nuriddinxo'jaboyga o'xshagandirsan?

-Nuriddin...ni (xo'jaboy deyoilmay, gapiraman) keyin aytasiz, sizga nega pulni Murod dodam, shuni aytib bering...

-Murod dodang, ya'ni, mening dadajonim yoshliklarida sigir olaman deb bozorga borgan ekanlar. Oyoqlari

ostida pul yotgan ekan. Qip-qizil o'n so'm pul...

Bu pulga yarim qop un

solibdilar. Shu payt

bir yitit

yigit

beradi-ku, debdilar-da, uni olib, cho'ntaklariga

pulimni nega olding, qani, cho'zib qo'y-chi, deb

oldilaridan chiqibdi. Odamlar yig'ilibdi. O'sha

yig'ilganlarga pulim tushib ketgandi, bu yigit

uni olib cho'ntagiga soldi. Ichida ismim yozilgan o'n

so'mlik pul ham bor, deb hammaning ko'z oldida o'sha o'n

so'mni ko'rsatib, qolgan pullarini ham olib qo'yibdi.

-Buvi, endi men ham birovlarning pulini olmayman. Topib olsam ham

olmayman.

-To'g'ri qilasan. Axir hech kim bekorga pulini ko'chaga tashlab qo'ymaydi-

ku. Mabodo tushirib qo'ygan bo'lsa, bu pul kimniki, deb so'rash va kattalarga

ko'rsatish kerak.

Biz gaplashib yurib, buvimnikiga boradigan burilishga yetib keldik.

Ko'chamizning bolalari endi uzoqda qolib ketishdi. Ular men

bilan buvimnikigacha borishsa, uyidagilar xavotir olishadi-

da. Xavotir olish yomon narsa.

BU KIMNING PULI?

zo'rg'a
olmagin deganlar

BUVIM XAVOTIRGA TUSHGAN KUN

Bir kuni supurgi sotama-a-an, deb kelgan amakining orqasidan ketib qolgandim. Amaki ham yaxshi odam edi da. Mening ismimni so'rab olib, xuddi amakimga o'xshab: Abdumajid - toy bola, dadalari boy bola, qachon maktabga chiqasan, deb so'ragandi. Men ikkita qo'limdagi ikkita barmog'imni ko'rsatgandim.

-Ikki yildan keyinmi?

-Yo'q, ko'rmayapsizmi, ikki qo'limni ko'rsatayman-ku.

-Voy, bilag'on bola-ey, sen sanashni ham bilasanmi? Demak, to'rt yildan keyin chiqarkansan-da. Qani, menga sanab bergin-chi.

-Nechchigacha?

-O'ngacha.

-Men yuzgacha sanashni bilaman, faqat siz to'qqizdan keyin necha kelishini aytasiz-da.

-To'qqizdan keyin o'n keladi.

-Yigirma to'qqizdan keyin-chi?

-O'ttiz.

-O'ttiz to'qqizdan keyinchi?

-Qirq. Qani bo'laqol, sanay qol.

-Ruschami, inglizchami?

-Inglizcha ham sanashni bilasanmi?

-Faqat ten- o'ngacha.

-Ruscha sanashda-chi?

-Agar devyatdan keyin necha kelishini aytib tursangiz, yuzgacha...

Biz gaplashib, juda uzoqqa ketib qolibmiz. Bilmadim, u amaki meni olib ketib qolmoqchi bo'ldimi yoki adashtirib qo'yimoqchi bo'ldimi, bunday qaragam, butunlay boshqa taraflarda yuribman. Uyimizning tomi ko'rinmaydi, Abduhalillarning ishkomi ayvoni ham.

To'xtab qidira boshlagandim, supurgichi amaki ham meni tashlab ketib qoldi. Katta ko'chada qolib ketdim. Yig'lasam, hamma masxara qiladi. Yig'lamay desam, qo'rqib ketayapman. Endi qayoqqa boraman?..

Agar siz adashib qolsangiz, nima qilardingiz?

Hech qayoqqa yurmay, bir yerda o'tiraverish kerak, deysiz-da, buvimga o'xshab. Buvim bilan bozorga borganimda, buvi, adashib qolsam, nima qilay, deb so'ragandim. O'shanda buvim, adashgan joyingdan bir qadam ham jilmay, o'tiraber, degandilar. Bu ko'chada esa mening adashib qolganimni uydagilar bilishmaydi-ku. Men aslida adashmadim, balki ketib qoldim. Shunday ekan, endi o'zim uyimni topishim kerak.

Shunday deb, kelgan tarafimga qarab yura boshladim. Voy, men bu tarafdan kelganmidim o'zi? Yo'q, yo'q, u tarafdan kelgandim. Y-o'-o'-q, yana o'xshamadi. Men qayoqdan kelgandim?

YOZILMAGAN KITOR

Umida ABDUAZIMOVA.

MEN QAYOQDAN KELGANDIM?

Bir kuni shu savolni dadamga berdim. Dadam, derazadan uchi-i-ib onangning qorniga kelib tushgansan. Undan keyin shu qorindan bizning hovlimizga, degandilar. O'shanda oyimning qornilari mana bundo-o-q kattakon edi.

-Qanday qilib derazadan uchib kirganman?

-Seni laylaklar tashlab ketgandi-da.

-Yo'q, laylaklarni gapirmang, -degandilar oyimlar.

-Shu uyga kelganimga to'rt yil bo'lyapti. Ammo birorta ham laylakni ko'rganim yo'q.

-Menga laylakni ko'rsating. Laylakni ko'raman,

-deb yig'lagandim o'shanda. Hozir ham o'sha laylakni sog'inib ketdim.

Qaniydi,

meni

yana uyimizning derazasidan shu laylak tashlab ketsa.

-Hey bola, nima qilib turibsan bu yerda? Kimning o'g'lisan?

Men yelka qisdim.

-Dadangning oti nima, deb so'rang,- dedi «Damas»da o'tirgan ayol.

Men darrov javob berdim:- Abduvohid. Buvamning oti Abduvohob. Amakimning oti Abduhamid... Buvamning ham shunaqa «Damas»lari bor.

-Iya-iya, o'zimizning qarindosh ekansan-ku. Nima qilib yuribsan bu yerda?

-Adashib qoldim.

-Qani, o'tir-chi bizning mashinaga, seni uyingga olib borib, suyunchi olarkanmiz-da.

Men birpasda uyga yetib keldim. Ammo bu paytgacha buvam hamma qo'shnilarnikiga meni izlab kirib chiqib bo'libdilar. Meni tanigan bolalar meni qidirib, hamma ko'chaga yoyilib ketib bo'libdi. Oyijonim esa ukamni emizib, yig'lab o'tirgan ekanlar...

Men kelgach, kechgacha uyimizdan odam arimadi. Hatto Hoji buvimlar ham kelib meni achom-achom qildilar. Axir ularning qo'llari yumshoqqina edi-ku. Qiziq, nega «Qattiqqo'l Hoji buving derdilar-a, buvijonim?

Borib ushlab ko'rmasam bo'lmaydi.

(Davomi bor).

OGOHLIK SHART

Yer yuzida favqulodda vaziyatlar, ya'ni, kutilmagan ofatlar qanday ko'rinishda bo'lmasin, ro'y berib turishi tabiiy. Bu ko'plab insonlarning qurbon bo'lishiga va iqtisodiy talafot yetkazilishiga sabab bo'lmoqda. Shuning uchun ham jahon olimlari har qanday ofatlarning iloji boricha oldini olishga harakat qilib kelmoqdalar.

"O'zini asraganni, Olloh ham asraydi" deganlaridek, har bir inson doimo hushyor va ziyrak bo'lishi, ro'y berishi mumkin bo'lgan favqulodda vaziyatlarga tayyor turish uchun ular muayyan bilimlarga ega bo'lishi zarur. Ko'pgina davlatlarda inson xavfsizligi asoslari maktablardanoq o'quvchilarga o'rgatib boriladi. Respublikamizda ham bu borada muayyan ishlar amalga oshirilayotganining guvohi bo'lib turibmiz. Shunga qaramay, tabiiy ofatlardan saqlanish borasida risoladagidek ilmiy-nazariy qo'llanmalar hozircha yetarli emas. Shu boisdan, ko'pgina maktab o'quvchilari favqulodda vaziyatlardan saqlanish qoidalarini bilan yaqindan tanish emaslar.

Azamat Suyunovning bolalar uchun yozgan "Favqulodda vaziyatlar"ga oid turkum she'rlarini o'qib chiqdim. Bu she'rlar o'quvchilarimizga kutilmagan ofatlardan ogoh bo'lishga va o'zini o'zi muhofaza qilishga qisman bo'lsa-da, ko'mak berishiga ishonaman.

Tursunboy ADASHBOYEV.

(Turkum)

Ro'y bermasin favqulodda vaziyat,
Undan xalqim chekmasin hech aziyat.
Olloh o'zi chetlab o'tsin ofatni,
El ko'rmasin har qanday kasofatni.

KUCHLI SHAMOL

Qo'lsiz, oyoqsiz eshik ochar,
Ko'cha changin har tomon sochar.
Xavfi yo'qmas, atrof, olamga,
Bo'ysunmaydi biroq odamga.
Bunday shamol aslo bo'lmasin,
Ko'ngling sira g'ashga to'lmasin.

EPIDEMIYALAR

Bolajonlar, men sizni,
Ogoh etgum, bildirgum.
O'ta yuqumli bo'lar,
O'lat, vabo, kuydirgi.

Qo'y-echki, qoramollar,
Emlansa o'z vaqtida.
Ega bo'lar chorvador,
Boyligiga - naqdiga.

Chetdan kelsa bunday xavf.
Qilgaymiz tez bartaraf.

**RO'Y BERMASIN,
FAVQULODDA VAZIYAT****SEL YOKI TOSHQIN XAVF SOLSA**

Zilziladan keyingi ofat —
Toshqin yoki sel bo'ladi.
Kutilmagan ho'l baloni,
Zararini el biladi.

Sezib qolsang, uni agar,
Gaz va elektr o'chirilsin!
Uydagilar tezlik bilan,
Xavfsiz joyga ko'chirilsin!

YONG'IN CHIQA

Yong'inlar ham ofatning biri,
Senga aytay saqlanish sirin.
Olov kam yonganda, sen shitob,
Ustiga yo chodir, matoh yop.

Gar yong'inni o'chirolmasang,
Quyidagi so'zga quloq il.
Vaqt o'tkazmay qaydan bo'lsa ham,
«01»ni ter - qo'ng'iroq qil.

KO'CHKILAR

Toqqa chiqsang, ehtiyot shart,
Bo'lish mumkin qor ko'chkisi.
Qirga chiqsang, sirdan yurma
Goh ro'y berar yer ko'chkisi.

Yer ko'chkisi qanday joyda,
Yuz berar deb bo'lma hayron.
Uning paydo bo'lmog'i-chi,
Gil-tuproqqa bog'liq o'g'lon.

Ofatlarning ichida,
Eng xavfli si zilzila.
Ogoh bo'lmoqlik darkor,
Chunki mavjud silsila.

Bu dahshatdan darak berib,
Sergak itlar huradi.
Otxonada turgan otlar,
O'zin chetga uradi.

ER QIMIRLAGANDA

Zilzila ro'y berganda,
Eshikni tez ochinglar.
Ogoh etib barchani,
Hovli tomon qochinglar.

OQSIL KASALLIGI

«Oqsil» kasalligi, deya nomlangan,
Yana bir xavf bordir olamda.
Qoramol - uy hayvonlaridan,
Bemalol yuqishi mumkin odamga.

Ogoh etib, sizga beray tasalli,
Aslida bu - o'ta yomon kasallik.
Tekshirtirmay go'sht olmang,
So'ng pushaymon bo'lib qolmang!

MEHNAT MUHOFAZASI

Ishlab turgan yirik korxonalarda,
Zavod, fabrika yo ishxonalarda.
Xavfsizlikning ham qoidasi bordir,
Bilib qo'ygin, senga foydasi bordir.

Gar nuqson uchrasa biror yerida,
Asboblarni sozlab tuzatib turgin.
Me'yor buzilmasin, hushyor bo'l doim,
Erta-kech sen uni kuzatib turgin.

SO'NGSO'Z O'RNIDA

Hushyor bo'l, kasofatdan,
Ogoh etdik ofatdan.
Har dam ziyrak turaylik,
Undan nari yuraylik.

Azamat SUYUNOVning,
Senga shu — aytar so'zi:
Avvalo har balodan,
Asrasin Olloh o'zi!

YOQIMLI ISHTAHA!

Aziz kichik bekajonlar. Yozning issiq kunida qancha yengil ovqatlansangiz, tanangiz uchun shuncha foydali. Men sizlarga ayni parhez salatlarni qanday tayyorlash mumkinligini o'rgatmoqchiman. Buning uchun ko'p masalliq kerak emas, aksincha, sizdan ozgina qunt kifoya.

OLMA, SABZI VA MAYIZLI SALAT**Kerakli masalliq:**

3-4 dona qizil sabzi, 3 dona olma, 1/2 stakan mayiz va 1 stakan smetana, 1 choy qoshiqda shakar.

Tayyorlanishi:

Sabzini qirg'ichning mayda tishida chiqarib

oling. Olmani esa somoncha shaklida to'g'rang. Mayizni qaynoq suvda chayib olib, yuqoridagi masalliqqa qo'shing. Hammasini smetana va shakar bilan aralashtirib, dasturxonga torting.

«YUMSHOQ» SALAT**Kerakli masalliq:**

2-3ta qizil lavlagi, 1 bog' selder, 1 dona piyoz, 100gr. mayonez.

Tayyorlanishi:

Selderni tozalab yuvib, mayda qilib to'g'rang. Qizil lavlagini somoncha shaklida to'g'rab, ustidan mayda to'g'ralgan piyoz va mayonez qo'shib, hammasini aralashtirib, muzlatgichga 10-15 daqiqaga qo'ying. Dasturxonga tortishdan avval ustini ko'kkatlar bilan bezating.

SABZAVOTLI SALAT**Kerakli masalliq:**

2-3 dona qizil lavlagi, 2 dona tuxum, 2-3 dona sho'r bodring, 1 bog' selder, yarim piyola pista yog'i, 50 gr. zaytun.

Tayyorlanishi:

Qizil lavlagi va tuxumni alohida qaynatib oling. Bodring, tuxum va lavlagini to'rtburchak shaklida, ko'katni esa maydalab to'g'rang. Ustidan pista yog'i qo'shib aralashtiring.

Likopchalarga solgach, ustini ko'kat va zaytun bilan bezang.

NARGIZA.

Raqs san'ati deganda, ko'z o'ngingizda milliy liboslarda joziba bilan o'zbek kuylariga xirom aylayotgan go'zal qizlar kelishi tayin. Mana shu san'atning ustozlaridan biri, o'zbek milliy raqs san'atining bugungi kunga shu ruhda yetib kelishiga o'z hissasini qo'shgan, minglab shogirdlar ustoziga aylangan Mukarrama Turg'unboeva haqida har qancha gapirsak oz. Mukarrama Turg'unboevani xotirlar ekanmiz, ular haqida shogirdlari bilan suhbatlashish ishtiyoqi tug'ildi va O'zbekistonda xizmat ko'rsatgan artist, «Mehnat shuhrati» ordeni sovrindori, baletmeyster Nasiba Madrahimova bilan ustozni xotirladik.

USTOZLAR ISHINING DAVOMCHISIMAN...

– Har yilgi Xoreografiya bilim yurti bitiruvchilari orasidan Mukarrama opa kelib, o'zlari 4-5ta iqtidorli qizlarni saralab o'lar ekanlar. 1963-yilda men ham bitirdim va ustoz nazarlariga tushdim. Shu yildan boshlab «Bahor» raqs dastasida 1978-yilga qadar faoliyat yuritdim. Ustozdan o'rganganlarim asnosida o'zim yakkaxon raqqosaga aylandim.

Ustoz haqida har qancha gapirsam oz. Biz «Bahor» raqs dastamiz bilan ittifoqdosh davlatlarni kezib chiqqanmiz. Birinchilardan bo'lib chet ellardan Afrikaga 2,5 oylik gastrol, Tunis, Marokash, Liviya, Arabiston davlatlarida bo'lib qaytdik. Qayerga bormaylik, Mukarrama opa o'sha yerning raqs harakatlarini, e'tibor bering, faqatgina harakatlarini o'rganib va bizlarni ham o'rganishga da'vat qilib qaytar edilar. Masalan, Pokistonning Laxorida shahridan pokistoncha raqs o'rganib qaytgan bo'lsak, Bombeyda hindcha «Panjobcha» raqsni o'rgangan edik. Safardan qaytgach, barcha harakatlarni uyg'unlashtirib, musiqaga moslab yaxlit raqs holiga keltirib, bizga mahorat bilan o'rgatar edilar. Qaysi bir davlatga bormaylik, o'sha yerning raqsini namoyish qilib berardik.

Ozarbayjonda bo'lib o'tgan O'zbekiston madaniyati kunlarida ozarbayjonliklarga o'z milliy raqslarini maromiga yetkazib ijro etganimizdan barcha ozarbayjonliklar mamnun bo'lishgan va har chiqishimizni qarsaklar bilan qarshilashgan. Ustoz har yilgi «Bahor» repertuarini qaytadan tuzib chiqardilar, yangilikka intildilar. Ular butun dunyo raqslarini «Bahor»da sahnalashtirishni xohlardilar.

Mukarrama opa biz uchun nafaqat ustoz, rahbar, eng birinchi navbatda bizning «ona»miz ham edilar. Bir gala bo'lib suhbatlashib turgan qizlar ular ko'rinishlari bilan «onamiz keldilar» deb o'zimizni o'nglab olardik. Bu aslo, aslo qo'rquvdan emas, azbaroyi ularni hurmat qilganimizdan. Ular nafaqat bizga raqsni, balki hayot darsini ham o'rgatganlar. Yurish-turish, kiyinish, muomala madaniyatiga alohida e'tibor berardilar. Hammamiz qizlar bo'lganimiz uchun ham o'z onamizdek maslahatgo'yimiz edilar. Bilasizmi, hattoki turmushga chiqayotgan qizlarni kimga turmushga chiqayotgani-yu, bo'lajak kuyovni nima ish qilishigacha surishtirardilar. Chunki ko'pchilik qizlar turmushga chiqqandan keyin turmush o'rtog'ining ko'ngliga qarab san'atni tark etardi.

Meni ham turmushga chiqishimdan oldin Mukarrama opa

turmush o'rtog'imni ish joylaridan surishtirgan ekanlar. O'zlari televideniyeqa borib, rahbarga uchrab: «Yoshlar redaksiyasida katta muharrir bo'lib ishlaydigan Anvar Karimov qanday yigit», - deb so'ragan ekanlar. Rahbar maqtab, san'atni tushunadigan va qadrlaydigan inson degandan so'ng meni yonlariga chaqirib, «Sen shu insonga turmushga chiqasan», degandilar. Hatto ota-onasi ham ko'ndira olmaydigan o'jar qiz Mukarrama opaning bir og'iz gaplari bilan qanday rozi bo'lganimni bilmay qolganman. Hozirgi kungacha 2ta nabirali bo'ldim va albatta san'atimni ham tark etganim yo'q. Turmushimdan roziman.

Shu bugungacha oz bo'lsa ham, ustozman. Chunki shogirdlarim bor. Alisher Navoiy nomidagi opera va balet teatri solistlari shogirdlarim, har bir viloyatda o'ziga yarasha yutuqlarga erishgan shogirdlarim bor: Raqs bo'yicha birinchi marotaba «Nihol» mukofoti sovrindori, «Tanovar» raqs dastasida birinchi «Mukarrama Turg'unboeva» nomli tanlov g'olibi Gulshoda Abdiyeva, bir necha tanlovlar g'olibi, hozirgi kunda Moskvada faoliyat yuritayotgan Seviliya Rahmonovani alohida ta'kidlab o'tishim mumkin.

Ko'plab shogirdlarim teatr va raqs dastalarida ishlab kelmoqdalar.

«Yulduz» dastasiga keladigan bo'lsak, o'zim ham bu dastaning qaldirg'ochlaridanman. Bolaligimda ustozim Bella Oryusulova Artyomovnadan men bilan o'sha paytda birga qatnagan va hozirgi kunda el nazaridagi san'atkorlardan Farruh Zokirov, Qizlarxon Do'stmuhammedova, Malika Ahmedova, Gulchehra Jamilova, Ziyoda Madrahimova va boshqalar ko'p narsalarni o'rgandik. Buni qarangi, barcha shogirdlarga san'atga yo'llanma bergan

ikki ustozning ishini davom ettirish menga nasib etibdi. Bilim yurtida Mukarrama opaning va «Yulduz» dastasida Bella opaning izdoshiman. Dastaga keladigan bo'lsak, uning bugungi kundagi yutuqlari juda ko'p. Barcha katta tadbirlar «Yulduz» dastasi ishtirokisiz o'tmaydi, desam ham bo'ladi. Hozirgi kunda ustozlardan o'rganganlarimni shogirdlarimga o'rgatish bilan bandman.

– O'zbekiston Milliy raqs va xoreografiya bilim yurtida o'zbek raqsidan 15 yildan buyon dars beraman, Respublika o'quvchilar saroyida «Yulduz» raqs dastasining badiiy rahbariman. Har ikkala ishim ham yosh raqqosalarni tarbiyalashdan va o'zbek raqs san'atini rivojlantirishdan iborat. Ustozimiz va onamiz Mukarrama opaning yo'llarini biz – shogirdlar davom ettirmoqdami. Agar ustoz tirik bo'lganlarida bizning yutuqlardan albatta faxrlanardilar.

Men san'at yo'lini tanlaganimdan, shunday ustozlardan ta'lim olganimdan baxtliman. Ustozlarim Mukarrama opa, Qunduz Mirkarimova, Galiya Izmaylovadan minnatdorman.

Shu bugungi kunlarga yetishishimga, Nasiba Madrahimova bo'lib elga tanilishimga sababchi – ustozlarimdir.

Ma'sudabonu VOHIDOVA suhbatlashdi.

E'LONI!

O'zbekiston teleradiokompaniyasi madaniy-ma'rifiy va dam olish ko'rsatuvi muharririyati «Yuvvoshning sarguzashtlari» nomli ko'p qismli videofilmga 9-12 yoshdagi bolalar tanlovini e'lon qiladi.

Murojaat uchun telefon: 114-14-28, 114-13-73.

Yodnoma

BILAG'ON BOLALAR DIQQATIGA!

Siz gazetamiz sahifalarida uchraydigan xatolarni albatta topib, bizga ma'lum qiling. Chunki atayin bilag'on va topag'onligingizni sinash maqsadida harflar tushirib qoldiriladi yoki qo'shib yoziladi. Timish belgilari o'z o'mida ishlatilmaydi.

Maqsadimiz: Bilimli bo'ling, chunki osmonni yulduzlar, yerni esa bilimlilar bezar.

**TONG
yulduzi**

O'zbekiston Respublikasi
bolalari va
o'smirlarining gazetasi

BOSH MUHARRIR:

Umida

ABDUAZIMOVA

TAHRIR HAY'ATI:

Turobjon JO'RAYEV,

Dilbar OLIMJONOVA,

Botir UBAYDULLAYEV,

Jabbor RAZZOQOV,

Dilmurod RAHMATILLAYEV,

Dilshoda DADAJONOVA,

Feruza JALILOVA

(bosh muharrir o'rinbosari),

Sobirjon SHARIPOV,

Nurxon NAFASOV,

Ergashvoy SARIQOV.

**Gazeta O'zbekiston
Matbuot va axborot
agentligida**

022-raqam bilan

2003-yil 11-dekabrda

ro'yxatdan o'tgan.

Noshir

«O'zbekiston»

nashriyot-matbaa

ijodiy uyi.

Gazeta

«O'zbekiston»

nashriyot-matbaa

ijodiy uyi

kompyuter bo'limida terib

sahifalandi va

chop etildi.

Gazeta haftaning dushanba

kuni chiqadi.

Hajmi A-3,

2 bosma taboq.

Adadi - 48849

Buyurtma N: J 2439

Dizayner va sahifalovchi:

Fazliddin

SHAYADGAROV.

Navbatchi:

Muharrama

PIRMATOVA.

Rassom:

Nodira MIRZAYEVA.

Manzilimiz:

700129,

Toshkent shahri,

Navoiy ko'chasi, 30-uy.

Obuna indeksi: 198.

e-mail:

tong_yulduzi@rambler.ru

Tel: 144-27-25

144-63-08

Tel./ faks:

(99871) 144-24-45